

TUNNISTA MAHDOLLINEN ELINLUOVUTTAJA SAIRAALASSASI!

► Kansallisen toimintasuunnitelman päätavoitteena on, että kaikki potilaat, jotka sairautensa ja lääketieteellisen arvion perusteella hyötyvät elinsiirtoista, saavat elinsiirteensä oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Suurin ongelma elinsiirtotoiminnassa on pula sopivista siirrännäisistä. Elinsiirtojen tarve kasvaa nopeammin kuin elinluovutusten määrä. Joka vuosi 5–10 % elinsiirtoa odottavista kuolee. Toisaalta tiedetään, että mahdollisia elinluovuttajia jää tunnistamatta. Kudoslain mukaan elinluovutussairaalan on tunnistettava mahdollinen elinluovuttaja, todettava vainajan elinikäinen käsitys elimiensä irrottamisesta, huolehdittava vainajan läheiselle annettavan selvityksen antamisesta, tehtävä tarvittavat lisätutkimukset elimen kelpoisuudesta elinsiirtoon sekä vastattava elinluovuttajan hoidosta elinten irrotukseen asti.

Elinluovuttajien määrässä on sairaanhoitopiireittäin eroja, mikä osoittaa, että luovuttajien tunnistamiseen tulee kiinnittää enemmän huomiota. Suomessa 2007–2009 vain vähän yli puolet teho-osastolla olleista mahdollisista luovuttajista tunnistettiin ja luovutus toteutui. Mahdollisia elinluovuttajia jää myös tunnistamatta niiden neurologisesti kriittisesti sairaiden potilaiden joukosta, jotka kuolevat teho-osastojen ulkopuolella. Heti tunnistamisen jälkeen aloitettu elinluovuttajan hoito takaa siirtokelpoiset elimet. Toimiakseen tehokkaasti elinluovutusjärjestelmä tarvitsee nykyistä vahvempaa kansallista ohjausta ja luovutussairaaloitten sisäinen organisointuminen on ensiarvoisen tärkeää.

Valtakunnallinen elinluovutusohjausryhmä vastaa elinluovutustoiminnan kansallisesta kehittämisestä, ohjauksesta ja seurannasta sekä koordinoi elinluovutustoimintaan liittyvää koulutusta. Yliopistollisilla sairaaloilla on vastuu oman alueen toiminnan ohjauksesta ja seurannasta sekä koulutuksesta. Yliopistollisiin sairaaloihin perustetaan elinluovutustyöryhmä, johon kuuluu elinluovutuksesta vastaava lääkäri ja elinluovutuskoordinaattori ja toiminnan kannalta keskeisten yksiköiden edustajat sekä edustus alueen keskussairaaloista. Työryhmän tehtävänä on koordinoita elinluovutustoimintaa erä-alueella ja seurata toiminnan tavoitteiden toteutumista, vastata alueellisesta koulutuksesta ja tarjota konsultaatiotukea elinluovutussairaaloille. Elinluovutussairaalat rekisteröityvät Fimean luovutussairaalarokisteriin. Elinluovutussairaaloiden tulee pystyä tarjoamaan vähintään tehovalvontatasoista hoitoa.

Elinluovutusten toimintasuunnitelman tavoitteet ovat:

1. Elinluovutustoiminta on sairaalan normaalia toimintaa
2. Elinluovutuksen mahdollisuus arvioidaan jokaisen kriittisesti neurologisesti sairaan potilaan kohdalla.
3. Valtakunnallinen elinluovutustoiminnan ohjausryhmä vastaa elinluovutustoiminnan kansallisesta ohjauksesta ja kehittämisestä
4. Vuonna 2016 nimetään elinluovutustoiminnan kansallinen koordinaattori
5. Jokaisessa luovutussairaalassa toimii elinluovutustyöryhmä
6. Jokaisessa yliopistollisessa sairaalassa on nimetty elinluovutustyöryhmä ■

Viite:

Elinluovutusta ja elinsiirtoja koskeva kansallinen toimintasuunnitelma vuosille 2015–2018. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2014:14, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3538-9>